

AUTORITATEA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA DATELOR

Avizul Autorității Europene pentru Protecția Datelor privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a ordonanței asigurătorii europene de indisponibilizare a conturilor bancare în vederea facilitării recuperării transfrontaliere a debitorilor în materie civilă și comercială

(2011/C 373/03)

AUTORITATEA EUROPEANĂ PENTRU PROTECȚIA DATELOR,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 16,

având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special articolele 7 și 8,

având în vedere Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date ⁽¹⁾,

având în vedere solicitarea unui aviz, formulată în conformitate cu articolul 28 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 45/2001 privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare și privind libera circulație a acestor date ⁽²⁾,

ADOPTĂ PREZENTUL AVIZ:

I. INTRODUCERE

1. La 25 iulie 2011, Comisia a adoptat o propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unei ordonanțe asigurătorii europene de indisponibilizare a conturilor bancare (denumită în continuare „ordonanță asiguratorie”) în vederea facilitării recuperării transfrontaliere a debitorilor în materie civilă și comercială ⁽³⁾.
2. Propunerea a fost transmisă către AEPD în conformitate cu articolul 28 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 45/2001 în aceeași zi în care a fost adoptată. AEPD a fost consultată neoficial înainte de adoptarea propunerii. AEPD a apreciat această consultare neoficială și constată cu satisfacție că aproape toate observațiile sale au fost luate în considerare în cadrul propunerii finale.
3. În prezentul aviz AEPD explică și analizează succint aspectele legate de protecția datelor cuprinse în propunere.

⁽¹⁾ JO L 281, 23.11.1995, p. 31.

⁽²⁾ JO L 8, 12.1.2001, p. 1.

⁽³⁾ A se vedea COM(2011) 445 final.

II. ASPECTE LEGATE DE PROTECȚIA DATELOR CUPRINSE ÎN PROPUNERE

II.1. Activitățile de prelucrare a datelor în conformitate cu regulamentul propus

4. Regulamentul propus va institui o procedură europeană cu privire la o măsură de protecție care permite unui creditor („reclamantul”) să obțină o ordonanță asiguratorie europeană de indisponibilizare a conturilor bancare (denumită în continuare „ordonanță asiguratorie”) prin care să împiedice retragerea sau transferul fondurilor deținute de către debitor („pârâtul”) într-un cont bancar în interiorul Uniunii Europene. Propunerea urmărește să îmbunătățească situația actuală, în care, din cauza procedurilor „dificile, îndelungate și costisitoare”, debitorii pot scăpa cu ușurință de măsurile de executare, transferându-și rapid banii dintr-un cont bancar aflat într-un stat membru în altul ⁽⁴⁾.
5. În conformitate cu regulamentul propus, datele cu caracter personal se prelucrează în diverse moduri și se transferă între diferiți actori. Se face o distincție relevantă între două situații. În primul rând este vorba despre situația în care se solicită o ordonanță asiguratorie înainte de inițierea unor proceduri judiciare sau în care o hotărâre, o tranzacție judiciară sau un act autentic nu au fost încă declarate executorii în statul membru de executare ⁽⁵⁾. În al doilea rând, există situația în care în care se solicită o ordonanță asiguratorie după ce s-a obținut o hotărâre, o tranzacție judiciară sau un act autentic cu caracter executoriu.
6. În prima situație, datele cu caracter personal ale reclamantului, precum și cele ale pârâtului (datele de identificare, detaliile privind contul bancar al pârâtului, descrierea circumstanțelor relevante și dovezile privind conduita) sunt furnizate de către reclamant instanței naționale în care trebuie inițiată acțiunea pe fond, în conformitate cu normele aplicabile în materie de competență. Cererea de emitere se face utilizându-se formularul din anexa I la propunere (a se vedea articolul 8 din propunere).

⁽⁴⁾ A se vedea Expunerea de motive la propunere, p. 4.

⁽⁵⁾ Noțiunea de „act autentic” este definită la articolul 4 alineatul (11) din propunere ca însemnând „un act care a fost întocmit sau înregistrat în mod oficial ca act autentic într-un stat membru și a cărui autenticitate: (a) se referă la semnătura și la conținutul actului autentic; și (b) a fost întocmit de către o autoritate publică sau de orice altă autoritate împuternicită în acest sens”.

7. În cea de a doua situație, reclamantul transmite datele cu caracter personal ale pârâtului (datele de identificare, detaliile privind contul bancar al pârâtului și o copie a hotărârii, a tranzacției judiciare sau a actului autentic) fie instanței care a pronunțat hotărârea sau tranzacția judiciară, fie, în cazul unui act autentic, autorității competente din statul membru în care s-a întocmit actul autentic sau direct autorității competente din statul membru de executare. Cererea de emitere se face utilizându-se formularul din anexa I la propunere (a se vedea articolul 15).
8. În ambele situații, reclamantul trebuie să furnizeze toate informațiile cu privire la pârât și la contul (conturile) bancar(e) necesare pentru ca banca (băncile) să identifice pârâtul și contul (conturile) acestuia (a se vedea articolul 16 din propunere). În cazul persoanelor fizice, acestea includ numele complet al pârâtului, denumirea băncii, numărul (numerele) de cont, adresa completă a pârâtului și data nașterii sau codul numeric personal național sau numărul de pașaport. Toate acestea se reflectă în formularul prevăzut în anexa I (a se vedea punctul 4.7 din anexa I). Câmpurile de date facultative din formular sunt numărul de telefon și adresa de e-mail a pârâtului (a se vedea punctul 3 din anexa I).
9. În cazul în care nu dispune de informațiile privind contul bancar al pârâtului, reclamantul poate solicita ca autoritatea competentă din statul membru de executare să obțină informațiile necesare în conformitate cu articolul 17 din propunere. O astfel de solicitare se face în cadrul cererii de emitere a unei ordonanțe asigurătorii și trebuie să includă „toate informațiile de care dispune reclamantul cu privire la pârât și la conturile bancare ale pârâtului” [a se vedea articolul 17 alineatele (1) și (2)]. Instanța sau autoritatea emitentă emite ordonanța asiguratorie și o transmite autorității competente din statul membru de executare, care utilizează „toate mijloacele corespunzătoare și rezonabile disponibile în statul membru de executare pentru a obține informațiile” [articolul 17 alineatele (3) și (4)]. Metodele de obținere a informațiilor se aleg dintre următoarele: obligarea tuturor băncilor de pe teritoriul statului să informeze dacă pârâtul deține un cont la acestea și accesul autorității competente în cazul în care informațiile sunt deținute de autoritățile publice sau de administrația publică în registre sau pe alte suporturi [articolul 17 alineatul (5)].
10. La articolul 17 alineatul (6) se subliniază că informațiile menționate la articolul 17 alineatul (4) trebuie să fie „adequate pentru identificarea contului sau conturilor pârâtului, relevante, neexcesive și să se limiteze la (a) adresa pârâtului, (b) banca sau băncile unde este (sunt) deschis(e) contul sau conturile, (c) numărul sau numerele de cont ale pârâtului”.
11. Mai multe prevederi ale propunerii implică schimbul transfrontalier de informații, inclusiv de date cu caracter personal. În ceea ce privește transferul ordonanței asigurătorii de la instanța sau autoritatea emitentă către autoritatea competentă din statul membru de executare, acesta se realizează prin utilizarea formularului prevăzut în anexa II la propunere (a se vedea articolele 21 și 24 din propunere). Acest formular conține mai puține date referitoare la pârât, deoarece nu face nicio referire la data nașterii sale, la codul numeric personal național sau la numărul de pașaport, la numărul de telefon sau la adresa de e-mail a acestuia. Din descrierea diferitelor etape în cadrul regulamentului propus pare să rezulte că acest lucru se datorează fie faptului că numărul (numerele) de cont al(e) pârâtului a(u) fost deja stabilit(e) fără nicio îndoială, fie faptului că aceste informații nu au fost colectate încă de către autoritatea competentă din statul membru de executare în temeiul articolului 17 din propunere.
12. Articolul 20 se referă la comunicarea și cooperarea dintre instanțe. Informațiile referitoare la toate circumstanțele relevante pot fi căutate direct sau prin intermediul punctelor de contact ale Rețelei Judiciare Europene în materie civilă și comercială instituite prin Decizia 2001/470/CE ⁽¹⁾.
13. În termen de trei zile lucrătoare de la primirea unei ordonanțe asigurătorii, banca informează reclamantul și autoritatea competentă din statul membru de executare, utilizând formularul prevăzut în anexa III la propunere (a se vedea articolul 27). Acest formular solicită aceleași informații cu privire la pârât ca și formularul prevăzut în anexa II. La articolul 27 alineatul (3) se prevede că banca poate transmite declarația sa prin mijloace de comunicare electronice sigure.

II.2. Cerințe referitoare la protecția datelor

14. Diversele activități de prelucrare a datelor cu caracter personal menționate în propunerea de regulament trebuie să se deruleze cu respectarea normelor privind protecția datelor prevăzute în Directiva 95/46/CE și în legislația națională de punere în aplicare a acesteia. AEPD constată cu satisfacție că acest lucru a fost evidențiat la considerentul 21 și la articolul 46 alineatul (3) din propunere. De asemenea, AEPD salută referirea la articolele 7 și 8 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene din considerentul 20 al propunerii.
15. Anumite informații referitoare la reclamant și la pârât sunt indispensabile funcționării corespunzătoare a ordonanței asigurătorii. Normele privind protecția datelor impun să nu se folosească decât informații care sunt proporționale și cu adevărat necesare. AEPD constată cu satisfacție seriozitatea cu care Comisia a analizat problema proporționalității și necesitatea prelucrării datelor cu caracter personal în scopurile propunerii de față.

⁽¹⁾ JO L 174, 27.6.2001, p. 25.

16. Acest lucru este ilustrat în primul rând prin lista limitată de detalii personale solicitate la articolele 8, 15 și 16, precum și în anexele la propunere. AEPD observă cu satisfacție că numărul datelor cu caracter personal descrește în diferitele anexe, care corespund diferitelor etape ale procedurii de emitere a ordonanței asigurătorii. În general, AEPD nu are motive să considere că datele solicitate depășesc ceea ce este necesar în scopurile regulamentului propus. În această privință, AEPD dorește să exprime numai două observații suplimentare.
17. Prima se referă la detaliile adresei reclamantului, în anexele la propunerea de regulament. În conformitate cu articolul 25 din propunere, pârâtului i se notifică sau comunică ordonanța asigurătorie și toate documentele depuse la instanță sau la autoritatea competentă în vederea obținerii ordonanței, ceea ce pare să includă și informațiile prevăzute în anexele I, II și III. Nu se indică posibilitatea ca reclamantul să solicite eliminarea detaliilor privind adresa sa din diferitele documente înainte de trimiterea acestora către pârât. Întrucât pot exista circumstanțe în care dezvăluirea către pârât a detaliilor referitoare la adresa reclamantului ar putea atrage după sine riscul ca reclamantul să fie supus unor presiuni din partea pârâtului în afara instanței, AEPD propune ca legiuitorul să includă la articolul 25 posibilitatea ca reclamantul să solicite eliminarea acestor detalii din informațiile prezentate pârâtului.
18. Cea de a doua remarcă se referă la câmpurile de date facultative din anexa I, privitoare la numărul de telefon și la adresa de e-mail. Dacă aceste informații se includ sub forma unor câmpuri de date care pot fi utilizate în cazul în care lipsesc alte informații de contact ale pârâtului, acest aspect trebuie să fie clarificat. În caz contrar, nu par să existe motive pentru păstrarea acestor câmpuri de date.
19. O ilustrare suplimentară a atenției deosebite pe care Comisia o acordă proporționalității și necesității prelucrării datelor cu caracter personal în scopurile prezentei propuneri este referirea explicită la principiul necesității de la articolul 16 și de la articolul 17 alineatele (1) și (6) din propunere. Articolul 16 se referă la toate informațiile „necesare” pentru identificarea pârâtului, articolul 17 alineatul (1) se referă la informațiile „necesare”, iar articolul 17 alineatul (6) reiterează formularea de la articolul 6 alineatul (1) litera (c) din Directiva 95/46/CE, care prevede că datele trebuie să fie adecvate, pertinente și neexcesive. AEPD își exprimă satisfacția față de aceste prevederi, întrucât acestea arată în mod clar că datele cu caracter personal trebuie să fie colectate în conformitate cu principiul necesității. Cu toate acestea, articolul 17 ridică anumite semne de întrebare.
20. Articolul 17 alineatul (2) prevede că reclamantul trebuie să furnizeze „toate informațiile de care dispune” cu privire la pârât și la contul (conturile) bancar(e) al(e) acestuia. Aceasta este o formulare generală care ar putea avea ca efect transmiterea oricărui tip de informații cu privire la pârât. Prevederea nu exprimă cu claritate faptul că informațiile trebuie să se limiteze la cele necesare pentru identificarea pârâtului și a contului (conturilor) bancar(e) al(e) acestuia. AEPD recomandă includerea acestei limitări la articolul 17 alineatul (2).
21. La articolul 17 alineatul (4), referirea la „toate mijloacele corespunzătoare și rezonabile” poate să implice metode de investigație care încalcă în mod grav dreptul pârâtului la viața privată. Cu toate acestea, prin coroborare cu articolul 17 alineatul (5) devine clar că aceste mijloace se limitează la cele două metode descrise la punctul 9 din prezentul aviz. Totuși, pentru evitarea oricăror neînțelegeri cu privire la sfera de cuprindere a mijloacelor de care dispune autoritatea competentă, legiuitorul ar putea analiza posibilitatea de a înlocui referirea la „toate mijloacele corespunzătoare și rezonabile” cu formularea „una dintre cele două metode prevăzute la alineatul 5”.
22. În ceea ce privește cele două metode menționate la articolul 17 alineatul (5) litera (b), AEPD își pune anumite întrebări referitoare la cea de a doua. Această metodă privește accesul autorității competente la informații deținute de autorități publice sau de administrația publică în registre sau pe alte suporturi. În anexa I la propunere se face referire la „registrele publice existente” (a se vedea punctul 4 din anexa I). Pentru mai multă claritate, ar trebui să se explice la ce se referă de fapt articolul 17 alineatul (5) litera (b) din propunere. Trebuie subliniat faptul că nu doar informațiile colectate trebuie să fie necesare scopurilor propunerii de regulament, ci și metodele de colectare a informațiilor trebuie să respecte principiul necesității și pe cel al proporționalității.
23. În ceea ce privește transferul transfrontalier de date între diferitele entități implicate, AEPD nu crede că acesta ridică probleme deosebite din punctul de vedere al protecției datelor. Numai articolul 27 alineatul (3) din propunere impune o reflecție suplimentară. Acesta prevede că banca poate transmite declarația sa (utilizând formularul prevăzut în anexa III) prin mijloace de comunicare electronice sigure. Se folosește cuvântul „poate” deoarece utilizarea mijloacelor electronice reprezintă o alternativă la trimiterea declarației prin poștă, după cum rezultă din anexa III. Intenția articolului 27 alineatul (3) este de a permite băncilor să utilizeze mijloace de comunicare electronice, dar numai dacă aceste mijloace sunt sigure. AEPD recomandă ca legiuitorul să clarifice această prevedere, întrucât textul actual se poate interpreta în sensul că utilizarea mijloacelor sigure este opțională. Articolul 27 alineatul (3) se poate înlocui cu următorul text: „Banca poate transmite declarația prin mijloace de comunicare electronice, cu condiția ca aceste mijloace să fie sigure în conformitate cu articolele 16 și 17 din Directiva 95/46/CE.”

III. CONCLUZIE

24. AEPD apreciază eforturile depuse pentru abordarea diferitelor aspecte privind protecția datelor în cadrul instrumentului propus, de emitere a unor ordonanțe asiguratorii. Autoritatea apreciază în special aplicarea principiului necesității și referirile la acesta. Cu toate acestea, AEPD consideră că regulamentul propus necesită în continuare câteva îmbunătățiri și clarificări. AEPD recomandă:

- să se analizeze includerea la articolul 25 a posibilității ca reclamantul să solicite eliminarea detaliilor privitoare la adresa sa din informațiile furnizate pârâtului;
- să se elimine câmpurile de date facultative din anexa I (numărul de telefon și adresa de e-mail a pârâtului) în cazul în care necesitatea efectivă a acestora nu este dovedită;
- să se limiteze informațiile furnizate de reclamant în baza articolului 17 alineatul (2) la informațiile necesare pentru identificarea pârâtului și a contului (conturilor) bancar(e) al(e) acestuia;

- să se analizeze posibilitatea înlocuirii textului „toate mijloacele corespunzătoare și rezonabile” de la articolul 17 alineatul (4) cu „una dintre cele două metode prevăzute la alineatul 5”;
- să se explice ce se înțelege prin „registrele publice existente” menționate la articolul 17 alineatul (5) litera (b);
- să se reformuleze articolul 27 alineatul (3) astfel: „Banca poate transmite declarația prin mijloace de comunicare electronice, cu condiția ca aceste mijloace să fie sigure în conformitate cu articolele 16 și 17 din Directiva 95/46/CE.”

Adoptat la Bruxelles, 13 octombrie 2011.

Giovanni BUTTARELLI
*Adjunctul Autorității Europene pentru Protecția
Datelor*